

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПІКА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІТИКА ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ ТА СТВОРЕННЯ БЕЗБАР'ЄРНОГО СЕРЕДОВИЩА»

Галузь знань	Д Бізнес, адміністрування та право
Шифр та назва спеціальності	Д4 Публічне управління та адміністрування
Назва освітньо-професійної програми	Публічне управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Кафедра	Публічного управління, адміністрування та соціальної роботи
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	вибіркова
Форма навчання	очна, заочна

Викладач

Прізвище, ім'я, по батькові	Мельничук Лариса Михайлівна
Посада	завідувач кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	доктор наук з державного управління
Електронна адреса	l.melnychuk@nuozu.edu.ua
Телефон	097 997 76 71
Посилання на профіль викладача	https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/publicnoho-upravlinnia-administruvannia-ta-sotsialnoi-roboty/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky#gsc.tab=0 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=6q4DSQgAAAAJ ORCID: https://orcid.org/0000-0002-7450-6173 Scopus: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58103398200

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	Навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що забезпечують підготовку магістрів з публічного управління та адміністрування і входить до циклу вільного вибору здобувачів вищої освіти. Сутність дисципліни полягає у вивченні теоретичних, нормативно-правових та практичних механізмів створення такого суспільства і середовища, яке забезпечує рівні можливості, доступність і повноцінну участь усіх громадян, незалежно від їхніх фізичних, сенсорних, інтелектуальних, вікових чи інших відмінностей. Актуальність дисципліни зумовлена необхідністю створення безбар'єрного простору та впровадження інклюзивної політики як обов'язкової вимоги для вступу до Європейського Союзу, що відображає основні європейські цінності та стандарти прав людини. Дисципліна безпосередньо відповідає на потреби реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору, яка була схвалена Кабінетом Міністрів України, і вимагає підготовки фахівців, здатних її впроваджувати на усіх територіальних та управлінських рівнях.
Мета дисципліни	Формування у свідомості здобувачів вищої освіти сучасних знань з питань формування та реалізації політики інклюзивного розвитку, створення суспільства і середовища, яке забезпечує рівні можливості, доступність і повноцінну участь усіх громадян, незалежно від їхніх фізичних, сенсорних, інтелектуальних, вікових чи інших відмінностей, вироблення навичок практичного використання набутих знань у професійній діяльності.
Завдання дисципліни	– вивчення теоретичних засад безбар'єрності, міжнародних стандартів та національного законодавства з прав людини, недискримінації, доступності та інклюзії для забезпечення створення безбар'єрного простору, етичних принципів забезпечення доступності, інклюзії, рівних можливостей та безбар'єрності для різних груп населення – усвідомлення правил поведінки працівників соціальної сфери з питань забезпечення доступності, інклюзії, рівних можливостей та безбар'єрності під час виконання професійних обов'язків; – розуміння сутності та змісту основних понять (рівність, недискримінація, доступність, інклюзія, безбар'єрність), особливостей забезпечення просторової, інформаційної, цифрової, організаційної безбар'єрності, нормативно-правових засад політики інклюзивного розвитку ; – оволодіння навичками аналізу поточного стану та визначення ключових проблем у сфері створення безбар'єрного простору у закладах соціальної сфери, формування та реалізації політики інклюзивного розвитку, дотримання та популяризації культури безбар'єрності; – розвиток у здобувачів освіти вміння організовувати і проводити базовий аналіз та аудит доступності публічних послуг, визначати та оцінювати рівень архітектурних, сенсорних і навігаційних бар'єрів в органах влади та

	закладах надання послуг.
Пререквізити	Дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як: «Публічне управління та публічна політика», «Соціальна та гуманітарна політика держави» та інших дисциплінах, які здобувачі вищої освіти опанували на інших етапах здобуття освіти.
Постреквізити	Дисципліна є основою при підготовці кваліфікаційної роботи та практичної діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	Загальні компетентності: ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні. ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Спеціальні (фахові) компетентності: СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери. СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 4кредити ЄКТС (120 годин). У тому числі: денна форма навчання: лекції – 16 годин, практичні заняття – 26 годин, самостійна робота – 78 годин; заочна форма навчання: лекції – 8 годин, практичні заняття – 10 годин, самостійна робота – 102 години.
Форма підсумкового контролю	Диф. залік
Строки викладання дисципліни	Дисципліна викладається у 3 семестрі

Програма дисципліни

Назви тем

1.	Теоретичні основи інклюзії, безбар'єрності, рівності та недискримінації
2.	Міжнародні та національні правові засади політики інклюзивного розвитку та забезпечення безбар'єрного простору
	Політика інклюзивного розвитку в Україні, її особливості в умовах повоєнного відновлення
3.	Фізична безбар'єрність та універсальний дизайн закладів соціальної сфери
4.	Освітня безбар'єрність, інклюзивне навчання та створення інклюзивного освітнього середовища
5.	Економічна, цифрова та інформаційна, суспільна та громадянська безбар'єрність
6.	Забезпечення безбар'єрності соціальних послуг.

Самостійна робота здобувача освіти

№ з/п	Перелік напрямів індивідуальної роботи здобувачів
1.	Еволюція концепції безбар'єрності.
2.	Універсальний дизайн в умовах територіальних громад: кращі світові та українські практики
3.	Роль Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю у формуванні безбар'єрного законодавства України
4.	Соціальна модель інвалідності як філософська основа політики інклюзивного розвитку.
5.	Безбар'єрність у сфері охорони здоров'я: доступність медичних послуг та інклюзивна комунікація в медичних закладах.
6.	Гендерна інклюзія та безбар'єрність: врахування потреб різних груп жінок у контексті доступності простору та послуг
7.	Політика безбар'єрності для ветеранів війни та їхніх сімей: створення спеціалізованих послуг та адаптація соціального простору.
8.	Міжнародні стандарти та забезпечення доступності державних електронних послуг
9.	Аналіз викликів та перспектив інклюзивного навчання у закладах вищої освіти
10.	Подолання дискримінації та стигматизації через культуру інклюзивної комунікації.
11.	Роль громадських організацій у просуванні політики інклюзивного розвитку
12.	Управління проєктами безбар'єрності: етапи планування, фінансування та моніторингу інклюзивних ініціатив
13.	Політика ментальної безбар'єрності: забезпечення доступності психосоціальної підтримки та дестигматизація психічного здоров'я
14.	Методологія аудиту доступності
15.	Зарубіжний досвід впровадження політики безбар'єрності

Самостійна робота являється елементом навчально-методичного комплексу дисципліни, затверджується кафедрою, підлягає щорічному перегляду з метою дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти. Список завдань надається здобувачам на першому занятті з певної теми. Самостійна робота з дисципліни виконується у формі індивідуальних завдань. Для здобувачів заочної форми навчання перевіркою підготовки в міжсесійний період являється контрольна робота (індивідуальна залікова робота). Усі завдання самостійної роботи мають бути виконані та здані (надіслані) викладачеві за день до проведення залікового заняття. Розмір шкали ЄКТС за навчальною дисципліною дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 61 балу.

Організація навчання

Навчальні технології та форми і засоби навчання

На лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються здобувачі до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо.

На практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Самостійну роботу здобувача викладач планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувач за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Методи навчання***Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:***

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування; опорних сигналів; опорних конспектів);
- практичні методи (вправи; практичні завдання; спостереження).
-

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на практичний досвід;
- навчальна дискусія;
- навчально-наукова проєктна робота у форматі індивідуальної та командної роботи.
-

Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

Список рекомендованих джерел**Нормативно-правові акти:**

1. Європейська Конвенція з прав людини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
2. Конвенція про права осіб з інвалідністю. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
3. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю : Закон України від 21 березня 1991 р. № 875-XII.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>.
4. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>.
5. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>
6. Про затвердження плану заходів на 2023-2024 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2023 р. № 372-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/372-2023-%D1%80#Text>.

Основна література:

7. Довідник безбар'єрності. URL: <https://bf.in.ua/>.
8. Дія. Безбар'єрність: статті та інструкції, які допоможуть розібратися в державних послугах у важливі моменти життя. URL:

<https://bf.diia.gov.ua/>.

9. Виртосу І., Печончик Т. Універсальний дизайн: практичні поради для кожного. URL: https://ud.org.ua/images/news/UniDesign_Web.pdf.

10. Універсальний дизайн у громаді: простір, предмети, інформація та послуги / автори-упоряд.: О. Іванова, М. Лебідь, С. Брем, Є. Свет. URL: https://naiu.org.ua/wpcontent/uploads/2021/09/UniversalDesign-ItemsSpaceInfoServices_Brochure_Web_1.pdf

11. Попов Д. Короткий посібник з цифрової доступності. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2023-06/korotkiy_posibnik_z_cifrovoi_dostupnosti_-_ukr.pdf

Додаткова література:

12. Державні будівельні норми України станом на 11 вересня 2023 р. URL: <https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1> і ДБН В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту» очікується з 1 листопада 2023 р. URL: https://e-construction.gov.ua/opublikovanoproekt-dbn-v22-52023-zahisni-sporudi-civilnogo-zahistu?fbclid=IwAR3OYWkIgYoeqtUvp_phnAZHm-GZgSdwiz7oNFFDcslGrbY5my1I46MB34

13. Методичні рекомендацій з питань формування безбар'єрності на робочому місці в органах місцевого самоврядування, затверджені наказом Національного агентства України з питань державної служби від 04 квітня 2023 р. № 53-23. URL: <https://nads.gov.ua/npas/prozatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsii-z-pytan-formuvannia-bezbariernosti-na-robochomumistsi-v-orhanakh-mistsevoho-samovriaduvannia>.

14. Методичні рекомендацій з питань формування безбар'єрності на робочому місці в державних органах, затверджені наказом Національного агентства України з питань державної служби від 31 березня 2023 р. № 51-23. URL: <https://nads.gov.ua/npas/prozatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsii-z-pytan-formuvannia-bezbariernosti-na-robochomumistsi-v-derzhavnykh-orhanakh>.

15. Марракеський договір про полегшення доступу сліпих, осіб з порушеннями зору або іншими обмеженнями з причин інвалідності сприймати друковану інформацію до опублікованих творів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/999_001-13#Text

Інформаційні ресурси:

16. Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/>

17. Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України. URL: www.msp.gov.ua

Загальна схема оцінювання

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Пояснення
100 балів		залік/іспит	
90 - 100	A	зараховано/оцінка	відмінне виконання
82 - 89	B		вище середнього рівня
75 - 81	C		загалом хороша робота

	68 - 74	D		непогано	
	61-67	E		виконання відповідає мінімальним критеріям	
	35-60	FX	не зараховано	необхідне перескладання	
	1 - 34	F		необхідне повторне вивчення дисципліни	
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄKTC	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються наступним чином: <i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою.</i> Підсумкова оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, що виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі.
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	зараховано		
82-89	B	Добре			
75-81	C				
68-74	D				
61-67	E				
35-60	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання			
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано		

Політика опанування дисципліни

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- 1) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
 - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
 - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи та тестові завдання;
 - здійснювати самостійну підготовку до занять згідно до затвердженого плану;
 - відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді рефератів, презентацій інших видів робіт згідно з темою заняття під час консультацій викладача за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
 - складати згідно з графіком поточний модульний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;
- 2) дотримуватись академічної доброчесності:
 - самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
 - посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з Університету.